

Komission tiedonanto – Suuntaviivat suojatun alkuperänimityksen (SAN) tai suojatun maantieteellisen merkinnän (SMM) saaneita tuotteita ainesosina sisältävien elintarvikkeiden merkinnöistä

(2010/C 341/03)

1. JOHDANTO

1.1 Tausta

Euroopan unioni on vuodesta 1992 lähtien kehittänyt erityistä maantieteellisiä merkintöjä koskevaa politiikkaa maataloustuotteita ja elintarvikkeita varten ⁽¹⁾. Sellaisenaan kuluttajalle toimitettavien elintarvikkeiden merkintöjä ja tällaisten elintarvikkeiden mainontaa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä puolestaan säädetään merkintädirektiivissä ⁽²⁾.

Suojatuista alkuperänimityksistä (SAN) ja suojatuista maantieteellisistä merkinnöistä (SMM) annetussa lainsäädännössä säädetään muun muassa, että rekisteröidyt nimitykset suojataan suoralta tai välilliseltä kaupalliselta käytöltä tuotteissa, joita rekisteröinti ei koske, sikäli kuin nämä tuotteet ovat verrattavissa rekisteröityihin tuotteisiin tai sikäli kuin nimen käytöllä hyödynnetään suojatun nimityksen mainetta ⁽³⁾. Lisäksi merkintädirektiivissä edellytetään, etteivät elintarvikkeen merkinnät ja mainonta saa olla omiaan johtamaan kuluttajaa harhaan erityisesti kyseisen elintarvikkeen luonteen, yksilöllisyyden, ominaisuuksien ja koostumuksen osalta ⁽⁴⁾.

Vaikka SAN- tai SMM-nimisuojan saaneen tuotteen käyttäminen ainesosana jossakin elintarvikkeessa tarjoaa luontaisesti tärkeitä markkinat näille laatutuotteille, tässä yhteydessä olisi varmistuttava, että jos merkinnöissä mainitaan SAN- tai SMM-nimisuojan saaneen tuotteen käyttö elintarvikkeen ainesosana, tämä tehdään vilpittömässä mielessä, eikä se johda kuluttajaa harhaan.

1.2 Suuntaviivat

Maataloustuotteiden laatupolitiikasta antamassaan tiedonannossa (KOM(2009) 234) komissio sitoutui laatimaan suuntaviivat sellaisten jalostettujen tuotteiden merkinnöistä ja mainonnasta, joissa käytetään ainesosina maantieteellisen merkinnän saaneita tuotteita.

Näiden suuntaviivojen tarkoituksena on valottaa, mitä säännöksiä tässä tapauksessa sovelletaan, ja auttaa talouden toimijoita määrittämään, kuinka paljon liikkumavaraa heillä on käytettävissään. Erityisesti tarkoituksena on esittää komission kanta seuraaviin seikkoihin:

— edellytykset, joilla SAN- tai SMM-nimisuojan saaneet tuotteet voidaan mainita sellaisten elintarvikkeiden merkinnöissä, esillepanossa ja mainonnassa, jotka sisältävät nimisuojan saanutta tuotetta ainesosana,

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 510/2006, annettu 20 päivänä maaliskuuta 2006, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta (EUVL L 93, 31.3.2006, s. 12) sekä komission asetus (EY) N:o 1898/2006, annettu 14 päivänä joulukuuta 2006, asetuksen (EY) N:o 510/2006 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (EUVL L 369, 23.12.2006, s. 1).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/13/EY, annettu 20 päivänä maaliskuuta 2000, elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL L 109, 6.5.2000, s. 29).

⁽³⁾ Ks. asetuksen (EY) N:o 510/2006 13 artiklan 1 kohdan a alakohta.

⁽⁴⁾ Ks. direktiivin 2000/13/EY 2 artiklan 1 kohdan a alakohta.

— hyvät käytännöt, joilla voidaan varmistaa, että elintarvikkeiden ainesosina käytettyjä SAN- tai SMM-nimisuojan saaneita tuotteita ei käytetä väärin tavalla, joka vahingoittaa nimisuojan saaneiden tuotteiden mainetta tai johtaa kuluttajia harhaan jalostetun tuotteen koostumuksen suhteen.

Suuntaviivojen soveltaminen on vapaaehtoista.

Suuntaviivoissa mainitut esimerkit on tarkoitettu ainoastaan havainnollistamiseen, eivätkä ne ilmennä komission tietoisuuteen tulleita tapauksia tai riita-asioita.

Suuntaviivoissa ei esitetä sitovaa oikeudellista tulkintaa SAN- tai SMM-nimisuojasta annetusta Euroopan unionin lainsäädännöstä tai merkintädirektiivistä. Tällainen tulkinta kuuluu Euroopan unionin tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan. Sen ratkaiseminen, ovatko tiettyjen tuotteiden merkinnät omiaan johtamaan ostajaa tai kuluttajaa harhaan tai onko jollakin myyntinimityksellä mahdollisesti harhaanjohtava luonne, kuuluu puolestaan kansallisten tuomioistuinten toimivaltaan ⁽⁵⁾.

Suuntaviivoja voidaan myöhemmin tarkistaa.

2. SUOSITUKSET

Edellä esitetyn perusteella komissio haluaa esittää joitakin suosituksia. Yhtäältä suosituksissa esitetään yksityiskohtaiset ohjeet siitä, miten SAN- tai SMM-nimisuojan saanutta nimeä sekä EU:n mainintoja, lyhenteitä ja symboleita voidaan käyttää nimisuojan saanutta tuotetta ainesosana sisältävien elintarvikkeiden merkinnöissä. Toisaalta niissä esitetään yksityiskohtaiset ohjeet elintarvikkeisiin ainesosina sisällytettävien SAN- tai SMM-nimisuojan saaneiden tuotteiden eritelmistä.

2.1 Rekisteröityjen nimitysten käyttöä koskevat suositukset

1. Komission kannan mukaan SAN- tai SMM-nimisuojan saanut tuote voidaan oikeutetusti mainita elintarvikkeen ainesosaluettelossa.

2. Lisäksi komissio katsoo, että SAN- tai SMM-nimisuojan saanut nimi voidaan mainita kyseistä nimisuojan saanutta tuotetta ainesosana sisältävän elintarvikkeen myyntinimikkeessä tai sen läheisyydessä sekä asianomaisen elintarvikkeen merkinnöissä, esillepanossa ja mainonnassa, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

⁽⁵⁾ Ks. tässä suhteessa esim. asia C-446/07, Severi, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 2009 (Kok, s. I-8041, 60 kohta).

- Kyseisen elintarvikkeen ei tulisi sisältää mitään muuta verrattavissa olevaa ainesosaa, eli toisin sanoen ainesosaa, jolla SAN- tai SMM-nimisuojan saanut ainesosa voitaisiin korvata kokonaan tai osittain. Sen havainnollistamiseksi ohjeellisesti, mitä tarkoitetaan muulla verrattavissa olevalla tuotteella, komissio katsoo, että mikä tahansa sinihomejuusto voitaisiin rinnastaa Roquefort-nimisuojan saaneeseen juustoon.
 - Kyseistä ainesosaa olisi lisäksi käytettävä riittävä määrä, jotta se antaisi asianomaiselle elintarvikkeelle olennaisen luonteen. Koska kyseeseen voi tulla useita eri tapauksia, komissio ei pysty ehdottamaan tiettyä vähimmäisprosenttimäärää, joka olisi yleisesti sovellettavissa. Jos johonkin elintarvikkeeseen esimerkiksi lisättäisiin SAN- tai SMM-nimisuojan saanutta maustetta vähäininkin määrä, se saattaisi riittää antamaan kyseiselle elintarvikkeelle tietyn olennaisen luonteen. Jos elintarvikkeeseen sitä vastoin lisättäisiin vähäinen määrä SAN- tai SMM-nimisuojan saanutta lihaa, tämä ei lähtökohtaisesti antaisi kyseiselle elintarvikkeelle tiettyä olennaista luonnetta.
 - SAN- tai SMM-nimisuojan saaneen, ainesosana käytetyn tuotteen prosenttiosuus olisi ihanteellisessa tapauksessa mainittava elintarvikkeen myyntinimikkeessä tai sen välittömässä läheisyydessä tai joka tapauksessa ainesosaluettelossa heti asianomaisen ainesosan vieressä.
3. Silloinkin kun 2 kohdassa mainittuja edellytyksiä noudatetaan, komissio katsoo, että rekisteröityyn nimitykseen liittyviä EU:n mainintoja, lyhenteitä ⁽¹⁾ tai symboleja pitäisi käyttää elintarvikkeen merkinnöissä, myyntinimikkeessä tai sen läheisyydessä taikka ainesosaluettelossa ainoastaan sillä edellytyksellä, että selvästi ilmoitetaan, ettei kyseinen elintarvike itse ole saanut SAN- tai SMM-nimisuojaa. Jos näin ei mene-

tellä, komissio katsoo, että SAN- tai SMM-nimisuojan mainetta hyödynnetään epäasianmukaisella tavalla ja kuluttajaa johdetaan harhaan. Esimerkkinä voidaan mainita, etteivät myyntinimikkeet "Roquefort-pitsa" tai "SAN-nimisuojan saanutta Roquefort-juustoa sisältävä pitsa" johtaisi komission mielestä ristiriitoihin. Sen sijaan senkaltaista myyntinimikettä kuin "Roquefort-pitsa (SAN)" ei suositella, sillä tällainen myyntinimike voisi antaa kuluttajalle sen vaikutelman, että itse pitsalla on SAN-nimisuoja.

4. Komissio katsoo, että jos elintarvikkeeseen on sisällytetty SAN- tai SMM-nimisuojan saaneeseen tuotteeseen verrattavissa oleva ainesosa, nimisuojan saanutta nimeä ei pitäisi mainita muualla kuin ainesosaluettelossa ja tällöin olisi sovellettava samoja yksityiskohtaisia sääntöjä kuin sovelletaan muihinkin luettelossa mainittuihin ainesosiin. Olisi erityisesti suotavaa käyttää samanlaisia kirjaimia (esimerkiksi kirjaintyyppi, koko ja väri).

2.2 SAN- tai SMM-nimisuojan saaneiden, elintarvikkeisiin ainesosina sisällytettyjen tuotteiden eritelmiä koskevat suositukset

Komission kannan mukaan SAN- tai SMM-nimisuojan saaneiden tuotteiden eritelmiin ei periaatteessa pidä sisällyttää ohjeita siitä, miten nimisuojan saanutta nimeä saa käyttää muiden elintarvikkeiden merkinnöissä. Riittävät takeet saadaan siitä, että toimijat noudattavat unionin voimassa olevaa lainsäädäntöä. Tällaiset ohjeet voidaan hyväksyä poikkeuksellisesti, jos tarkoituksena on ratkaista jokin tietty selkeä ongelma ja jos ohjeet ovat objektiivisia, oikeasuhteisia ja syrjimättömiä. Eritelmiin mahdollisesti sisällytettävien ohjeiden tavoitteena tai seurauksena ei koskaan voi olla voimassa olevan lainsäädännön muuttaminen.

⁽¹⁾ Suojatun alkuperänimityksen lyhenne SAN ja suojatun maantieteellisen merkinnän lyhenne SMM.